

Payet gegn Frakklandi

Dómur frá 20. janúar 2011

Mál nr. 19606/08

3. gr. Bann við pyndingum

6. gr. Réttur til réttlátrar málsmeðferðar fyrir dómi

8. gr. Friðhelgi einkalífs og fjölskyldu

13. gr. Réttur til raunhæfs úrræðis til að leita réttar síns

Afplánun refsíðs. Öryggisráðstafanir. Agaviðurlög.

1. Málsatvik

Kærandi, Pacal Payet, er franskir ríkisborgari, fæddur árið 1963. Hann afplánar dóm í fangelsi í Frakklandi fyrir að hafa myrt peningaflutningamann, flúið úr fangelsi, skipulagt flóttu samverkamanna sinna, vopnað rán og vopnaða árás á lögreglumenn. Í október 2001 reyndi kærandi að sleppa úr fangelsi með hjálp þyrilu. Í kjölfarið var hann skilgreindur sérstaklega sem fangi sem verulegar líkur væri á að reyndi að sleppa. Af þeirri ástæðu var settur í einangrun og reglulega var gripið til úrræða til þess að koma í veg fyrir að hann slyppi á ný. Í þessu skyni var hann til dæmis reglulega færður á milli staða. Í júlí árið 2005 var reynt að frelsa kæranda og aftur var notast við þyrilu.

Í apríl 2007 óskaði kærandi eftir því að felldar yrðu niður þær sérstöku ráðstafanir sem beitt hafði verið í þrjú ár til að koma í veg fyrir flóttu hans. Þann 25. maí 2007 úrskurðaði dómari að veruleg hættu væri á að kærandi reyndi að sleppa úr fangelsi og því væri nauðsynlegt að flytja hann reglulega á milli staða.

Í júlí 2007 tókst kæranda aftur að flýja úr fangelsi. Hann var handtekinn á Spáni og færður í fangelsi í Fleury-Merogis í Frakklandi. Þar var honum komið fyrir í sérstakri öryggisálfu í 45 daga. Kærandi hélt því fram að aðstæður í álmunni hefðu verið óviðunandi. Hann benti sérstaklega á að gólfhlötur klefa hans hefði verið 4,14 fermetrar og að loftræsting og lýsing hefðu verið af takmörkuð. Enn fremur hefði reglulega flætt inn í bygginguna og föngum veitt afar fá tækifæri til að fara út undir bert loft. Þá hélt hann því fram að eina vatnið, sem kostur væri á í klefanum, kæmi úr krana í salernisskál. Embættismanni, sem var falið að kanna aðstæður í fangelsinu, blöskraði aðstæður í refsíálmunni og tilgreindi í skýrslu sinni að löngu væri kominn tími til að aðstaðan yrði bætt.

Kröfum kæranda var hafnað af dómstólum.

2. Meðferð málsins fyrir Mannréttindadómstólum

Kæran

Kærandi reisti kröfu sína á 3. gr. sáttmálans. Hann hélt því fram að stöðugir flutningar hans milli staða, og aðbúnaður hans í öryggisálfu fangelsisins í Fleury-Merogis hefðu brotið í bága við 3. gr. sáttmálans og 8. gr. sáttmálans. Kærandi taldi einnig að meðferð máls hans eftir að hann flúði úr fangelsi, sem leiddi til agaviðurlaga sem hann þurfti að sæta, hefði brotið í bága við 1. og 3. mgr. 6. gr. sáttmálans. Loks taldi kærandi að 13. gr. sáttmálans hafi verið brotin þar sem honum hefði verið gert ókleift að fá úrlausn dómstóla um aðbúnað og meðferð í fangelsinu.

Niðurstaða

Um 3. gr.: Um það kæruefni að kærandi hefði reglulega verið færður á milli afplánunarstaða til að koma í veg fyrir flóttu hans, benti dómstóllinn á að frönsk yfirvöld hefðu haft réttmæta ástæðu til að ætla að kærandi myndi reyna að sleppa úr fangelsi. Talið var að yfirvöld hefðu ekki gengið lengra en nauðsynlegt var í tilvikum kæranda. Aðstæðurnar hefðu ekki verið þess eðlis að brotið hefði verið gegn 3. gr. sáttmálans.

Varðandi aðstæður í refsíálfu fangelsisins í Fleury-Merogis tók dómstóllinn fram að ýmsar heimildir renndu stöðum undir staðhæfingar kæranda. Dómstóllinn taldi að jafnvel þótt yfirvöld hefðu ekki ætlað sér að niðurlægja kæranda hefðu aðstæðurnar verið til þess fallnar að valda kæranda bæði andlegum og líkamlegum þjáningum. Brotið hefði verið gegn 3. gr. sáttmálans.

Um 6. gr.: Dómstóllinn taldi að þau agaviðurlög, sem kærandi hefði þurft að sæta vegna brota hans í fangelsi, teldust ekki vera refsingar fyrir glæpi þar sem þær hefðu ekki leitt til þess að frelsissvipting hans væri lengd. Af þessu sökum yrði ekki talið að meðferð máls hans varðandi agaviðurlögin félli undir 6. gr. sáttmálans. Að því leyti sem kæran var byggð á 1. mgr. 6. gr. sáttmálans var henni hafnað.

Um 8. gr.: Frönsk fangelsismálayfirvöld höfðu ekki bannað heimsóknir fjölskyldu kæranda í fangelsin þar sem hann var vistaður. Slíkum heimsóknum voru þó settar ákveðnar skorður vegna hættu á því að hann reyndi að sleppa og öryggisviðbúnaðar af þeim sökum. Dómstóllinn taldi að þær ráðstafanir hefðu ekki falið í sér brot á 3. gr. Með hliðsjón af því að honum hafði alltaf verið haldið á tilteknum svæðum í Frakklandi taldi dómstóllinn ekki ástæðu til að fjalla sérstaklega um það hvort brotið hefði verið gegn 8. gr. sáttmálans.

Um 13. gr.: Dómstóllinn taldi að brotið hefði verið gegn 13. gr. sáttmálans. Þótt füngum væri iðulega komið fyrir í einangrunarklefum fangelsa með skömmum fyrirvara, væri einangrunarvist svo alvarlegt úrræði að füngum yrði að vera mögulegt að láta reyna á slík agaviðurlög fyrir dómi. Þar sem kæranda stóð slíkt úrræði ekki til boða var um að ræða brot gegn 13. gr. sáttmálans.

Kæranda voru dæmdar 9 þúsund evrur í miskabætur og 6 þúsund evrur í málskostnað.